

Morali bi se naučiti prisluhnuti mikro podjetjem

Janez Škerlec, podjetnik: *"Inovativno, razvojno naravnano podjetje mora imeti jasno vizijo, s čim in kako se bo ukvarjalo ter povezovalo s tujino."*

Jasna Kontler - Salamon
ned, 01.09.2013, 21:00

Inženir Janez Škerlec v Ljubljani 16. avgusta 2013.

V Sloveniji se mnogi zavedajo, da bi morali pri iskanju izhoda iz krize še zlasti podpreti projekte, ki povezujejo gospodarstvo in znanost. Eden tistih, ki tudi iz lastnih izkušenj vedo, kako se tega učinkovito lotiti, je Janez Škerlec, lastnik podjetja Elektronika, tehnično svetovanje, s. p. Že šest let je tudi član vladnega sveta za znanost in tehnologijo ter še leto več predsednik odbora za znanost in tehnologijo pri Obrtno-podjetniški zbornici Slovenije (OZS).

Kako sami ocenjujete doseganje delo odbora za znanost in tehnologijo pri OZS? Ste dosegli vse zastavljene cilje?

Mislím, da smo doslej delali odlično. Do ustanovitve odbora se v OZS skoraj niso ukvarjali s povezovanjem z znanostjo. Prvi premik se je sicer zgodil že leta 2004, ko je naša zbornica sklenila pogodbo s Fakulteto za elektrotehniko, računalništvo in informatiko Univerze v Mariboru. Glavne zasluge za to je imel prof. dr. Karel Jezernik, ki je prvi prepoznal potrebo po povezovanju z malimi in mikro podjetji. Leta 2006 mu je sledil direktor Instituta Jožef Stefan prof. dr. Jadran Lenarčič. To je bil temelj za nastanek omenjenega odbora, s katerim nam je uspelo doseči bistvene spremembe v razmišljanju. Spodbujamo inovacije malih in mikro podjetij, zelo učinkovito smo se tudi povezali z znanstveno raziskovalno sfero. Sam sem v preteklih letih za OZS poleg omenjenih dveh pogodb podpisal še dogovore s Kemijskim inštitutom, novogoriško univerzo, mariborsko univerzo in centrom odličnosti Namaste, za kar je najbolj zaslužna žal že pokojna prof. dr. Marija Kosec. Doslej smo organizirali že več kot 80 odmevnih strokovnih dogodkov z več kot 6500 udeleženci. Pri več kot 50 dogodkih je sodeloval Institut Jožef Stefan. Najbolj odmevni

Osebna izkaznica

Devetinpetdesetletni Janez Škerlec se je rodil pri današnji Sveti trojici v Slovenskih goricah. Inženirsko izobrazbo je dosegel po stopničkah. Najprej je končal poklicno šolo smeri šibki tok – elektronika, nato je postal elektrotehnik, elektronik in računalniški tehnik. Kasneje – vmes se je veliko usposabljal v tujini – je postal še mojster elektronike, pred petimi leti pa še inženir mehatronike. Do leta 1990 je bil serviser računalnikov in računalniške opreme v podjetju Birostraj Computers, nato je postal samostojni podjetnik, ki se ukvarja s svetovalno in raziskovalno razvojno dejavnostjo. Aktiven je tudi v Obrtno-podjetniški zbornici Slovenije in nekaterih vladnih strokovnih organih. Nazadnje ga je vlada lani imenovala v strokovni meroslovni svet.

pa so naši nanotehnoški dnevi.

Kaj pa bi radi s tem odborom dosegli v prihodnje?

Radi bi predvsem nadaljevali to, kar nam je tako dobro uspevalo doslej. Seveda imamo še veliko novih zamisli, toda zavedamo se, da lahko prehod na prostovoljno članstvo v OZS, ki se bo zgodil oktobra, povzroči tudi ukinitve našega odbora. V osnutku novega statuta OZS ta odbor namreč ni predviden oziroma ni več predvideno spodbujanje povezovanja gospodarstva in znanosti. Verjetno je vzrok racionalizacija delovanja zbornice, ki pa v tem primeru gotovo ni upravičena. To se je delalo po neki birokratski shemi. Jaz sem že opozoril, da bi bila to največja napaka. Obrtno-podjetniška zbornica je zadnja leta že pokazala velik napredek pri spodbujanju razvoja malih in mikro podjetij, zato ne bi smela dopustiti, da ta dejavnost ugasne. Težko bi še kdaj kasneje dobili odbor, ki bi bil tako povezan z različnimi institucijami znanstveno-akademske sfere in bi ga tako sprejeli, kot sprejemajo nas. Veliko dela in truda smo morali vložiti, preden nam je uspelo pridobiti veliko naklonjenost uglednih raziskovalcev Kemijskega inštituta, Inštituta Jožef Stefan in različnih fakultet.

Vas skrbi tudi vaša predsedniška funkcija v tem odboru?

Skrbi me le, ali bo odbor obstal, ni pomembno, kdo ga bo vodil.

Glede na to, da imate sami podjetje, je dobro vedeti, ali je bilo to kdaj kakorkoli povezano s katerim od omenjenih dogodkov vašega odbora?

Ne. Vse v OZS delam volontersko in moje podjetje ni s tem prav nič povezano.

Kaj so vam v življenju dale izkušnje in kaj izobrazba?

Oboje veliko. Toda dejstvo je, da sem se sam zelo zgodaj začel ukvarjati z avtomatiko in robotiko, tako da je bil zame študij mehatronike le še potrditev mojega znanja.

Preizkusili ste vrsto šol. Katera vam je dala najbolj uporabno znanje? Kaj menite o srednjih strokovnih šolah in kaj o tehničnih gimnazijah?

Vsaka izobrazba ima prednosti in slabosti. Sam sem izkusil poklicno in strokovno srednjo šolo, obe sta se mi zdeli kakovostni, glede gimnazije pa poznam samo mnenja drugih. Ta so tudi v stroki zelo različna. Sicer pa menim, da imajo diplomanti obeh vrst šol izpolnjene pogoje za študij tehnike. Kar pa zadeva naše univerze, menim, da je na univerzitetnih oziroma sedanjih bolonjskih drugostopenjskih študijih veliko teoretičnega znanja in izredno malo praktičnega. Tako je za nekatere zaposlitve verjetno najustreznejša kakovostna višje- in visokošolska izobrazba. Sam verjamem, da je najboljši inženir tisti, ki je začel na najnižji stopnji. Tako kot prof. dr. Karel Jezernik, ki je bil najprej navaden električar. Mnogi inženirji vihajo nos nad tehniki, toda dejstvo je, da je bila skoraj vsaka srednja tehniška šola pred nekaj desetletji na ravni današnjega inženirskega študija. Poleg tega se večina tehnikov vso delovno dobo dodatno izobražuje. Verjetno pri nas precenjujemo formalno izobrazbo in podcenjujemo dejansko znanje.

Vi ste se za samostojno podjetniško pot odločili še pred osamosvojitvijo, ko to za mladega človeka ni bilo ravno običajno, saj je bilo na voljo dovolj rednih zaposlitev. Danes je za mnoge mlade in tudi starejše edina možna pot zaposlitve zagon lastnega podjetja. V družbenem interesu pa je, da bi to bila predvsem inovativna in visokotehnoška podjetja. Kaj je, po vašem mnenju, glavni vzrok, da se jih razmeroma malo odloči za takšno pot?

Prvi problem je kapital, ki ga mora imeti vsako, tudi najmanjše podjetje. Že za nakup nujne opreme. Inovativno, razvojno naravnano podjetje, ki bi že v startu zaposlovalo tri ali štiri inženirje tehniških strok, mora imeti veliko različne opreme. Poleg tega mora imeti zelo jasno vizijo, s čim se bo ukvarjalo in kako se bo povezovalo s tujino.

Kako se da najbolj učinkovito pomagati tem novim podjetnikom? Se razmere zanje izboljšujejo, stagnerajo ali se še slabšajo?

Pri nas v deležu visokotehnoških malih in mikro podjetij še vedno močno zaostajamo za tujino. V letih 2009 in 2010 je ta delež – to je rezultat raziskave tehnološke razvitosti malih in mikro podjetij, ki jo je naredil naš odbor – znašal le okrog 4,7 odstotka. To je zelo slab rezultat, ki pa se je v zadnjih dveh letih, po naših ugotovitvah, še precej poslabšal. Ne bom pretiraval, če rečem, da je vsaj dva odstotka slabše. Vzrok je seveda ekonomska kriza, ki je v podjetništvu pripeljala do situacije, iz katere skoraj ni videti izhoda. A prvi korak morajo narediti sama podjetja. Zelo učinkovito je predvsem njihovo razvojno povezovanje na tak ali drugačen način, v OZS navadno prek področnih združenj, ki jih v Obrtno-podjetniški zbornici imenujemo sekcije. Sam tako v naši zbornici že deset let vodim področno sekcijo za elektroniko in mehatroniko, ki ima približno tisoč članov.

Ali je realna bojazen, da se bodo morda zaradi premalo učinkovite pomoči vsa najbolj perspektivna podjetja umaknila v tujino?

Inovativna mala in mikro podjetja so bila od nekdaj zelo povezana s tujino. S tujimi partnerji so sodelovala v skupnih podjetjih, večkrat tudi kot predstavniki velikih tujih podjetij. Ob poglobljanju ekonomske krize so se nekatera od njih – ni jih bilo malo – enostavno preselila v tujino, ker so tam našla boljše možnosti. Mala in mikro podjetja nimajo, ne glede na izobrazbo svojih zaposlenih, osnovnih sredstev za razvoj. Res je, da so podjetja IKT glede tega v nekoliko boljšem položaju. Za proizvodno-procesna podjetja pa je zagotovitev nujnih sredstev velik problem. Poleg tega si morajo že ob startu zagotoviti trg. To pa je za mnoga pretežko, tudi če so razvila zelo perspektivne izdelke ali tehnologije. Pri nas se največkrat zalomi pri prodaji, pri samem razvoju smo praviloma uspešnejši.

Kaj se v opisanih razmerah da narediti za ta podjetja? Bi jih morali bolj vključevati v inkubatorje oziroma tehnološke parke? Slovenija ima menda kar dobro razvito tovrstno podporno mrežo. Ali morda ta na neki točki odpove?

Podjetja, ki so vključena v OZS, imajo v povprečju od tri do pet zaposlenih. Večina jih nikoli ni bila vključena v omenjene tehnološke podporne centre. Tega iz različnih vzrokov sama niso želela. Tudi zaradi nezaupljivosti, ker opažam, da se nekateri podjetniki zelo bojijo, da bi jim kdo prevzel idejo. Sam sem doživel, da so me podjetniki iz naše sekcije vabili k presoji svoje inovacije, pri čemer pa mi niso hoteli povedati tistih ključnih stvari, na podlagi katerih bi lahko presodil ...

Ali to morda nakazuje, da so inovacije pri nas premalo zaščitene?

Delno je res tako. Mislim, da bi Slovenija morala imeti institucijo, ki bi znala prisluhniti mikropodjetjem in jim pomagala, da dobre ideje oziroma obetavne inovacije predstavijo strokovni javnosti in jih obenem tudi zaščitijo.

Slovenski inovatorji so na sejmih inovacij vedno pobirali lovrike. Sodeč po tem bi morali že davno imeti inovativno gospodarstvo. Žal pa v številu inovacij na število prebivalstva zaostajamo celo za evropskim povprečjem. Kaj o tem menite vi, ki ste imeli kar nekaj uspešnih inovacij?

Velikokrat sem zelo žalosten, ko vidim, da smo Slovenci kljub velikemu intelektualnemu potencialu čisto na repu evropskih razvitih držav. Vem, da bi lahko bilo drugače. Sam dobro poznam le razmere v malih in mikro podjetjih. Tam inovatorjem preprosto zmanjka osnovnega tveganega kapitala, s katerim bi lahko svojo inovacijo spravili vsaj do prototipa.

In takšne izgubljene inovacije raje ne registrirajo?

Natanko tako.

Kako pa sodite o trenutnih protikriznih vladnih gospodarskih ukrepih?

Predvsem vsi upamo, da bo tako imenovana pametna specializacija, ki se je loteva celotna Evropska unija in z njo tudi Slovenija, pripeljala do zelenih rezultatov. To bi lahko tudi odločilno pomagalo našemu podjetništvu s področij, ki bodo uvrščena med prioritete. Sam jih vidim v elektroniki, avtomatizaciji, robotizaciji, biomehatroniki, mehatroniki ...

Slovenija je nekoč imela kar nekaj močnih paradnih konjev s področij elektronike, ki je vaša osnovna strokovna usmeritev. Ali pričakujete, da bomo tudi na katerega od njih stavili v okviru omenjene specializacije?

Elektronika je vsekakor zanimivo in perspektivno razvojno področje, tam tudi vse bolj prevladuje nanotehnologija, v kateri dosegamo Slovenci zelo lepe raziskovalne in tudi proizvodne rezultate. Brez lažne skromnosti se lahko pohvalim, da sem bil pred leti nekoliko pred časom in sem prepoznal te priložnosti. Takrat sem navezal stike z znanstvenimi institucijami in se pri tem utrdil v prepričanju, da se splača staviti na razvoj nanoizdelkov in nanotehnologij. Teh razvojnih priložnosti se zdaj že vsi zavedamo in prepričan sem, da jih bo kar nekaj prišlo na naš seznam specializacij. Sam vidim tam tudi področje telekomunikacij. Slovenija ima na splošno na področjih elektronike in širše mehatronike veliko dobrih raziskovalcev in drugih strokovnjakov in res bi bilo škoda, če bi njihovo znanje prišlo prav predvsem tujcem. Na srečo smo vendar ohranili vsaj del nekdanje elektronske industrije in tja lahko zdaj vlagamo nove razvojne ideje. Seveda pa upam tudi na nastanek novih podjetij. Najbolje bi bilo, če bi kdo zbral pogum in tvegala z večjim in prodornim podjetjem, ki bi združevalo različna področja elektronike.

Torej neka nova Iskra?

Ja, nekaj takega.